

Bir Sorunun Cevabı

Soru: Kuzey Kore'nin nükleer deneme yaptığını ilân etmesinin ardında ne vardır? Gerçekten böyle bir deneme yaptı mı, yoksa siyâsî bir amaç gütmeye yönelik bir medya provakasyonu mu söz konusudur?

Cevap: Bilindiği gibi Kuzey Kore nükleer bir devlettir. Yani bilimsel olduğu kadar, maddi kudrete de sahiptir. Ona yardım eden, 1961 Kruscev-Kennedy Anlaşması'ndan önce Sovyetler Birliği idi. Bundan sonra Sovyetler Birliği'nin Çin ile ilişkileri bozulunca, bu kez Çin onu desteklemeyi sürdürdü. Başlangıçta Kuzey Kore'nin -kuvvetle silahlanıp nükleer faaliyet göstermedeki- hedefi, Kore'yi yeniden birleştirmektir. Buna karşılık Amerika, bunu engellemek için Güney Kore ile askerî, ekonomik... ve benzeri anlaşmalar imzalıyordu. Amerika ile Çin arasındaki ilişkilerin oluşmasından sonra, Kore'nin yeniden birleştirilmesi hedefine ulaşsın diye Çin'in Kuzey Kore'ye yönelik desteği hafiflemeye başladı. Ardından Kuzey Kore'deki silahlanma "ivmesi", ekonomisi üzerinde yük oluşturur oldu. Hedefi de Güney Kore'yi içine almaktan çıkıp varlığını, özellikle kurumaya yüz tutan ekonomik kaynaklarını korumak haline geldi. Böylelikle silahlanmasını azaltmak ve ekonomisine daha fazla önem vermek isterken, varlığının güvenliğini de garantilemek istedi. Zira tehlikenin Amerika'dan geldiğini biliyordu. İşte böylece, "saldırmak için değil" aksine dikkat çekmek, Amerika ile bir anlaşma imzalamak ve Güney Kore ile Japonya arasında bir ekonomik "yardım" pozisyonu tertiplemek için provakasyonlara başladı. Bilindiği gibi bu, Amerika ile bir anlaşma imzalanması halinde, tamamlanacaktır. Zira o, komşu devletleri tahrik etmektedir. Ne var ki Amerika, onunla ikili görüşmeler yapmayı reddetti ve düşmanlık Amerika ile Kuzey Kore arasında odaklanmasın, bilakis komşularından da düşman taraflar, "sözde düşmanlar" olsun diye, komşu devletleri de meseleye ortak etmek için altılı görüşmeler yapmayı kabul etti. Böylelikle Kore istediğini gerçekleştiremedi.

Nükleer denemeler provakasyonu [son deneme], Amerika'yı Kuzey Kore ile müzâkerelere zorlamaya ve Amerika'nın imza atacağı bir güvenlik, barış ve garanti anlaşması oluşturmaya yönelik siyâsî bir iştir ki Kore, kendisini ekonomik pozisyonuna verebilsin. Yani iki Kore'yi birleştirmek için Kuzey Kore'nin giriştiği yoğun silahlanması programındaki aslı hedef, 1961'den bu yana Sovyetler Birliği tarafından, Amerika ile Çin arasındaki ilişkilerin nispeten ısınmaya başladığı 90'ların ortalarından beri de Çin tarafından düşürüldü. Dolayısıyla Kuzey Kore, kendisini ekonomik seviyesini iyileştirmeye verebilmek maksadıyla varlığının bekâsını garantilemek istedi. Bu ise Amerika ile bu yönde karşılıklı anlaşma imzalamayı gerektiriyordu. Fakat Amerika bunu reddedip anlaşmaların bölge devletlerince tartışılmasını arzuladı ki Amerika ipleri elinden kaçırmassın... Binâenaleyh nükleer faaliyetler [ve tabii Kore Körfezi'ndeki provakasyonlar] ortalığı kaynatmak ve Amerika'ya kendisi ile ikili/karşılık anlaşma imzalamayı kabul ettirmek kastıyla dikkatleri üzerine çekmek içindir.

Nükleer denemenin yapıp yapılmadığına ilişkin sorunuza gelince; gerçekten yapılmıştır. Fakat bu, tehlikeli radyasyon yayılımına yol açacak derecede büyük bir deneme değildir. Üstelik deneme alanı, denemelere açık bir alandır ki bu, Çin'in çevresidir. Nitekim Kore'nin Çin'den başka hiçbir payandası kalmamıştır. Zira Çin, önceden olduğu gibi Amerika ile düşmanlık vaziyetinde de değildir, dahası bazı Amerikan şirketleri yoluyla ekonomik çıkarları bile vardır... Bu nedenle, Çin'in vaziyeti körüklememek için uğraşacağı ve Kapitalist metod gereğince bir uzlaşmaya varabilmek maksadıyla altılı görüşmeleri sürdüreceği beklenmektedir. Altılı müzâkere atmosferi dışında, Amerika ile Kore arasında doğrudan ikili anlaşma imzalanması ise görünür gelecekte muhtemel değildir. Geriye bir ihtimâl kalmaktadır: Kuzey Kore'nin mevcut ekonomisi oldukça zayıftır ve Çin'den ve "kısmen" Güney Kore'den sübvansiyonlar almaktadır. Dolayısıyla silahlanma harcamalarını kısıtlamak, bunun yerine ekonomisine ağırlık vermek... suretiyle varlığını güvence altına almanın derdindedir. Fakat işler olduğu gibi kalır da Amerika ile varlığına yönelik bir güvenlik ve saldırmazlık... anlaşması meydana gelmezse, yani köseye sıkışır... bu durumda, Amerika ile anlaşmaya varılmasına yönelik daha büyük yani daha tehlikeli provakatif eylemlere başvurusu muhtemeldir. Fakat bu ihtimâl, Kuzey Kore üzerinde baskın olan Çin'in tavrı ile zayıflatılabilir. Nitekim Çin'in Kore üzerinde etkisi vardır ve bilhassa Kore'ye verdiği sübvansiyonlar nedeniyle ekonomik destek bakımından Kore için esâsî kaynaktır. Bundan dolayı tercihe şâyân görüş, işlerin altılı müzâkere masası ekseninde ilerleyeceği ve Amerika ile uzlaşmalara varılabileceğidir. Nitekim bunda özel ilişkiler geliştirdiği tarafların hatırı vardır.